

**Bruxelles, 16. lipnja 2025.
(OR. en)**

9595/25

**SOC 329
EMPL 207
EDUC 189
ECOFIN 639**

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Ocjena preporuka za pojedine zemlje za 2025. i provedba preporuka za pojedine zemlje za 2024.: mišljenje Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu – <i>potvrđivanje</i>

Za delegacije se u prilogu nalazi mišljenje Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu o ocjeni preporuka za pojedine zemlje za 2025. i provedbi preporuka za pojedine zemlje za 2024., koje će Vijeće (EPSCO) potvrditi na sastanku 19. lipnja 2025.

Dopune ovoj napomeni:

- Pregledi socijalne konvergencije koje su 2025. proveli Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu – zaključci za pojedine zemlje (ADD 1)
- Multilateralni nadzorni pregledi koje je 2025. proveo Odbor za zapošljavanje – zaključci za pojedine zemlje (ADD 2)
- Multilateralni pregledi provedbe koje je 2025. proveo Odbor za socijalnu zaštitu – zaključci za pojedine zemlje (ADD 3)

Mišljenje Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu o ciklusu europskog semestra 2025.

13. lipnja 2025.

Preambula

Na temelju odredaba članaka 148., 150. i 160. Ugovora o funkcioniranju EU-a (UFEU), odluka Vijeća o osnivanju odbora i Uredbe 2024/1263 o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika, Odbor za zapošljavanje (EMCO) i Odbor za socijalnu zaštitu (SPC) nadležni su za provedbu europskog semestra u vezi s politikama zapošljavanja i vještina i socijalnom politikom.

U skladu s tim, tijekom ciklusa europskog semestra 2025. i nakon prijedloga koje je predstavila Europska komisija Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu doprinijeli su finalizaciji godišnjeg *Zajedničkog izvješća o zapošljavanju*¹, *Preporuke o ekonomskoj politici europodručja*² i novih *preporuka za pojedine zemlje*³. Isto tako, odbori su pripremili zaključke Vijeća uz *Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2025.*⁴ i *horizontalnu napomenu* Europskom vijeću koja će biti priložena preporukama za pojedine zemlje za 2025.⁵

¹ Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2025. [predložila je Komisija](#) 18. prosinca 2024. u okviru jesenskog paketa. Nakon pregovora u odborima [Vijeće ga je donijelo](#) na sastanku EPSCO-a 10. ožujka. Završna publikacija dostupna je [na ovoj poveznici](#).

² [Aspekti zapošljavanja i socijalni aspekti](#) Preporuke o europodručju odobreni su na sastanku EPSCO-a 10. ožujka. Preporuka je [konačno donesena](#) na sastanku ECOFIN-a 13. svibnja.

³ Preporuke za pojedine zemlje za 2025. [predložila je Komisija](#) 4. lipnja u okviru proljetnog paketa. Nakon pregovora u odborima Vijeće donosi aspekte zapošljavanja i socijalne aspekte na sastanku EPSCO-a 19. lipnja. Konačno donošenje predviđeno je za sastanak ECOFIN-a 8. srpnja.

⁴ Vijeće je na sastanku EPSCO-a 10. ožujka odobrilo [Zaključke Vijeća o Zajedničkom izvješću o zapošljavanju za 2025.](#)

⁵ Horizontalna napomena o preporukama za pojedine zemlje za 2025., izrađena pod nadležnošću poljskog predsjedništva, trebala bi doprinijeti političkim raspravama u Vijeću (na sastanku EPSCO-a 19. lipnja i sastanku ECOFIN-a 20. lipnja) i u Europskom vijeću (26. i 27. lipnja).

Odbori su razmotrili i napredak koji su države članice ostvarile u provedbi relevantnih preporuka za pojedine zemlje za 2024. koje je izdalo Vijeće. Provedba *okvira za socijalnu konvergenciju* doprinijela je i praćenju uzlazne socijalne konvergencije u EU-u.⁶ U vezi s tim, prva faza analize integrirana je u Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2025., dok je drugu fazu analize Komisija objavila nakon bilateralne razmjene s relevantnim državama članicama i savjetovanja sa socijalnim partnerima o rizicima i izazovima za uzlaznu socijalnu konvergenciju. O nalazima druge faze analize zatim se raspravljalo u Odboru za zapošljavanje i Odboru za socijalnu zaštitu u okviru *pregleda socijalne konvergencije*.⁷

Nakon stupanja na snagu Uredbe 2024/1263⁸, odbori su 2025. prvi put raspravljali i o aspektima zapošljavanja i socijalnim aspektima novih *srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova*⁹ i povezanih *godišnjih izvješća o napretku*¹⁰ koje su izradile države članice. U suradnji s odborima ECOFIN-a Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu doprinijeli su i izradi preporuka Vijeća kojima se potvrđuju srednjoročni fiskalno-strukturni planovi.¹¹

Odjeljak 1. ovog mišljenja sadržava opća stajališta odborâ o aspektima upravljanja europskim semestrom. **Odjeljak 2.** sadržava promišljanja o prijedlozima preporuka za pojedine zemlje za 2025. koje je Europska komisija donijela te 5. lipnja 2025. predstavila Odboru za zapošljavanje i Odboru za socijalnu zaštitu. **Odjeljak 3.** sadržava ishod ispitivanja napretka država članica u provedbi relevantnih preporuka za pojedine zemlje za 2024. i nalaza okvira za socijalnu konvergenciju, u obliku tematskih poruka proizišlih iz multilateralnih nadzornih pregleda koje su proveli odbori. Zaključci za pojedine zemlje izneseni su u **prilozima**.

⁶ Struktura i značajke okvira za socijalnu konvergenciju opisani su u [Ključnim porukama o uvođenju okvira za socijalnu konvergenciju u europski semestar](#) i povezanom [Izvješću radne skupine Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu](#). Dokumenti su 12. lipnja 2023. predstavljani Vijeću (EPSCO). O značajkama okvira za socijalnu konvergenciju raspravljalo se u okviru posebne radne skupine Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu koja je djelovala od listopada 2022. do svibnja 2023.

⁷ Komisija je 11. travnja objavila drugu fazu analize u [radnom dokumentu svojih službi](#). Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu proveli su preglede 13. svibnja (vidjeti odjeljak 3.1.).

⁸ [Uredba \(EU\) 2024/1263](#) od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

⁹ Srednjoročni fiskalno-strukturni planovi objavljeni su [na ovoj poveznici](#).

¹⁰ Godišnja izvješća o napretku za 2025. objavljena su [na ovoj poveznici](#).

¹¹ Preporuke predlaže Komisija, a donose se na sastancima Vijeća ECOFIN.

Odjeljak 1.

Aspekti upravljanja europskim semestrom

Ciklus europskog semestra 2025. označava prvu godinu provedbe novog EU-ova okvira gospodarskog upravljanja, u kojem je europski stup socijalnih prava i dalje jedan od zajedničkih prioriteta Unije. U skladu s prethodnim pozivima¹² odbori su pozdravili uspostavu integriranijeg pristupa ekonomskim, fiskalnim i socijalnim politikama te politikama zapošljavanja, među ostalim zahvaljujući pojačanoj suradnji Vijeća EPSCO i Vijeća ECOFIN. U ciklusu europskog semestra 2025. prepoznato je da su zapošljavanje, vještine i obrazovanje te socijalni prioriteti ključni za ostvarivanje načela stupa socijalnih prava te da su istodobno jedan od ključnih horizontalnih čimbenika koji doprinose jačanju konkurentnosti Unije te održivog i uključivog rasta. U tom su kontekstu Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu raspravljali o relevantnim aspektima prvog kruga srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova koje su dostavile države članice, doprinijeli izradi preporuka Vijeća kojima se potvrđuje njihov sadržaj i raspravljali o povezanom sadržaju godišnjih izvješća o napretku. U srednjoročnim planovima snažan je naglasak stavljen na zapošljavanje, vještine i obrazovanje te na socijalne politike, pri čemu većina mjera opravdava produljenje kretanja fiskalne prilagodbe u tim područjima zbog njihova očekivanog pozitivnog učinka na gospodarski rast.¹³ Nadovezujući se na opsežna promišljanja tijekom 2023. i 2024. o gospodarskim učincima politika tržišta rada, politika u području vještina i socijalnih politika¹⁴, odbori sa zanimanjem očekuju savjetovanje s Komisijom o osmišljavanju i mandatu posebnog „centra znanja”. Tom se inicijativom može dodatno potaknuti zajedničko razumijevanje načina na koji zapošljavanje, vještine i obrazovanje te socijalne reforme i ulaganja doprinose društvenom napretku i održivom i uključivom gospodarskom rastu.

¹² Vidjeti [Mišljenje o dodanoj vrijednosti socijalnih ulaganja i ulozi Vijeća EPSCO u upravljanju europskim semestrom](#) (točke 8., 9. i 11.), koje je Vijeće potvrdilo u studenome 2023., i [Mišljenje o budućim prioritetima politike Unije u vezi s europskim stupom socijalnih prava](#) (točke 16. i 17.), koje je Vijeće potvrdilo u ožujku 2024.

¹³ Vidjeti [pismo predsjednika Odbora za zapošljavanje i predsjednice Odbora za socijalnu zaštitu ministrima i ministricama u Vijeću EPSCO](#) od 26. veljače.

¹⁴ Ta promišljanja rezultirala su [Mišljenjem o dodanoj vrijednosti socijalnih ulaganja i ulozi Vijeća EPSCO u upravljanju europskim semestrom](#) (Vijeće potvrdilo 28. studenoga 2023.), [raspravom o politikama koju su održali ministri i ministrice u Vijeću EPSCO i Vijeću ECOFIN](#) (12. ožujka 2024.), [Zaključcima Vijeća o ulozi politike tržišta rada, politike u području vještina i socijalne politike za otporna gospodarstva](#) (Vijeće odobrilo 20. lipnja 2024.) i [Dobrovoljnim vodećim načelima za države članice EU-a u svrhu evaluacije gospodarskih učinaka reformi i ulaganja u području tržišta rada, vještina i socijalne politike](#) (Vijeće potvrdilo 20. lipnja 2024.).

Kad je riječ o dimenziji zapošljavanja i socijalnoj dimenziji semestra, tijekom ciklusa 2025. odbori su raspravljali o dosad ostvarenom napretku u postizanju ciljeva EU-a i nacionalnih ciljeva za 2030. u pogledu zapošljavanja, vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti.¹⁵ Iako je EU na dobrom putu da ostvari glavni cilj za 2030. od najmanje 78 % zaposlenog stanovništva, pri čemu je sedam država članica već postiglo svoje nacionalne ciljeve, a većina ih naizgled dobro napreduje, Odbor za zapošljavanje sa zabrinutošću je ukazao na ograničen napredak u ostvarivanju cilja EU-a u području obrazovanja odraslih, pri čemu se samo 10 država članica približilo postizanju svojih nacionalnih ciljeva.¹⁶ Istodobno je Odbor za socijalnu zaštitu potvrdio da su pandemija bolesti COVID-19, energetska kriza i visoka inflacija posljednjih godina omogućile tek skromno smanjenje broja osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti u EU-u, pri čemu je samo polovica država članica ostvarila napredak u ostvarenju svojih nacionalnih ciljeva, dok je otprilike trećina zabilježila pogoršanje. Odbori su u svibnju pozdravili priliku da ponovno iznesu svoja stajališta o sadržaju sljedećeg akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava, dopunjujući stajališta koja su već izrazili u svojem *Mišljenju o budućim prioritetima politike za provedbu europskog stupa socijalnih prava*¹⁷ izrađenom 2024.

¹⁵ Odbori su u lipnju 2022. Vijeću predstavili [Mišljenje o postupku utvrđivanja nacionalnih ciljeva za 2030.](#)

¹⁶ U tom kontekstu nekoliko članova Odbora za zapošljavanje pozvalo je na daljnja promišljanja o izvedivosti prelaska s podataka iz ankete o obrazovanju odraslih na podatke iz ankete o radnoj snazi (kako je trenutačno planirano), kao i o mogućnosti da se razmotri osposobljavanje na radnom mjestu s obzirom na dosadašnji ograničeni napredak i na relevantnost te vrste osposobljavanja u pojedinim zemljama.

¹⁷ Vidjeti 12. bilješku.

Kako bi poduprla utvrđivanje rizika i izazova za uzlaznu socijalnu konvergenciju, Komisija je provela okvir za socijalnu konvergenciju. Nakon preispitivanja pilot-projekta provedenog 2024.¹⁸ odbori su pozdravili činjenicu da je Komisija ranije objavila drugu fazu analize, što je ujedno omogućilo bolju pripremu povezanih multilateralnih nadzornih pregleda. Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu primili su na znanje uključivanje nalaza okvira u prijedloge preporuka za pojedine zemlje za 2025. i izvješća za pojedine zemlje, čime se podupire utvrđivanje mjera politike za poticanje uzlazne socijalne konvergenije. Međutim, neki članovi odbora ponovno su izrazili sumnju da se okvirom mogu obuhvatiti svi rizici za socijalnu konvergenciju, osobito kad su u pitanju pravodobnost određenih socijalnih pokazatelja i činjenica da pregledom socijalnih pokazatelja nisu pokrivena neka relevantna područja politike te su zatražili opsežniji dijalog kako bi se osigurala transparentnost u procesu u kojem Komisija utvrđuje kojim zemljama prijeti rizik za socijalnu konvergenciju. Odbori su spremni surađivati s Komisijom na provedbi prilagodbi radi poboljšanja analize i samog procesa.

U skladu sa standardnom praksom Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu sa socijalnim su partnerima EU-a i predstavnicima organizacija civilnog društva održali i sveobuhvatne rasprave o prioritetima politika utvrđenima u jesenskom i proljetnom paketu. Te su razmjene dovele do konstruktivnog i sadržajnog dijaloga, koji je na odgovarajući način uzet u obzir u izradi ovog mišljenja. Odbori ponovno potvrđuju da je uključivanje socijalnih partnera, predstavnika civilnog društva i drugih relevantnih dionika u sve faze ciklusa europskog semestra i oblikovanja nacionalnih politika ključan čimbenik za uspjeh koordinacije i provedbe ekonomskih i socijalnih politika te politika zapošljavanja. U tom su kontekstu u prvoj polovici 2025. Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu dodatno ojačali sudjelovanje socijalnih partnera i organizacija civilnog društva u svojim aktivnostima kako bi potaknuli njihovo sudjelovanje u utvrđivanju izazova i oblikovanju relevantnih odgovora politike.¹⁹

¹⁸ Vidjeti [Ocjenu okvira za socijalnu konvergenciju pokusno provedenog u ciklusu europskog semestra 2024.](#), o kojoj je Vijeće EPSCO raspravljalo na sastanku 2. prosinca 2024.

¹⁹ Tijekom ciklusa europskog semestra 2025. održani su trostrani sastanci, i to 11. ožujka u okviru Skupine za analizu politika Odbora za zapošljavanje (PAG), uz sudjelovanje nacionalnih socijalnih partnera iz svih država članica, i 11. travnja u okviru Odbora za socijalnu zaštitu (uz sudjelovanje civilnog društva), na kojima se raspravljalo o provedbi [Akcijskog plana Komisije o manjku radne snage i vještina](#) objavljenog u ožujku 2024.

Osim toga, nakon što je Europska komisija objavila komunikaciju o uniji vještina, u ožujku je održan zajednički sastanak članova Odbora za zapošljavanje i Odbora za obrazovanje (EDUC). Tijekom razmjene mišljenja države članice istaknule su važnost te inicijative i daljnjih ulaganja u obrazovanje i vještine te su raspravljale o njezinim raznim aspektima.

Naposljetku, odbori pozivaju Komisiju da u bliskoj suradnji s budućim predsjedništvima Vijeća od 2026. utvrdi odgovarajući i predvidljiv vremenski okvir za objavu proljetnog paketa. Tijekom ovogodišnjeg ciklusa Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu izrazili su nezadovoljstvo zbog kasne objave proljetnog paketa (4. lipnja), što je ugrozilo sudjelovanje Vijeća EPSCO u izradi i odobravanju novih preporuka za pojedine zemlje, koje je propisano Ugovorima. Kašnjenja su iziskivala iznimne prilagodbe na razini odborâ i Vijeća, uključujući odgodu sastanka Vijeća EPSCO s prvotno predviđenog 12. lipnja na 19. lipnja, i posebne aranžmane u okviru odborâ kako bi se osiguralo da ministri i ministrice u Vijeću EPSCO mogu odobriti barem aspekte novih preporuka za pojedine zemlje koji se odnose na zapošljavanje i socijalna pitanja. Unatoč tome i suprotno standardnoj praksi, ministri i ministrice u Vijeću EPSCO nisu mogli odobriti preporuke za pojedine zemlje za koje EPSCO i ECOFIN imaju podijeljenu nadležnost te će se one izravno donijeti na sastanku Vijeća ECOFIN zakazanom za 8. srpnja. Osim toga, skraćeni vremenski okvir za preispitivanje socijalnih aspekata preporuka za pojedine zemlje i aspekata koji se odnose na zapošljavanje i vještine mogao bi ugroziti vjerodostojnost postupka semestra i negativno se odraziti na preuzimanje odgovornosti za konačne preporuke i njihovu kvalitetu zbog ograničenog vremena za istinske multilateralne rasprave.

Odjeljak 2.

Ocjena Komisijinih prijedloga preporuka za pojedine zemlje za 2025.

Prijedlozi preporuka za pojedine zemlje za 2025. označili su prelazak s „racionalnog” pristupa uspostavljenog 2022., koji se odnosi na sveobuhvatnu prirodu planova za oporavak i otpornost, na sveobuhvatniji skup preporuka. Kao i prošle godine, ciklus europskog semestra bio je usmjeren na poticanje konkurentnosti i blagostanja u Uniji uklanjanjem prepreka održivom i uključivom gospodarskom rastu i potencijalu za produktivnost. U okviru nadležnosti Vijeća EPSCO to je dovelo do brojnih prijedloga preporuka za pojedine zemlje o rješavanju pitanja manjka radne snage i vještina te neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina, jačanju sustava obrazovanja i osposobljavanja, promicanju integracije na tržište rada i djelotvornih i aktivnih politika tržišta rada, smanjenju destimulacije za rad u sustavima oporezivanja rada i socijalnih naknada te jačanju sustava socijalne zaštite i socijalne uključenosti. Uveden je i pristup u kojem je ključan naglasak na poboljšanju konkurentnosti uz istodobno očuvanje socijalne dimenzije Unije kako bi se osiguralo da nitko ne bude zapostavljen.

Kako bi se dodatno potaknulo zapošljavanje, države članice potiču se da dodatno ojačaju aktivne politike tržišta rada, među ostalim ciljanim mjerama za one koji su nedovoljno zastupljeni na tržištu rada te reformom sustava poreza i naknada. U analizi Komisije naglašava se važnost promicanja kvalitetnih radnih mjesta i boljih radnih uvjeta, pri čemu bi ključnu ulogu trebali imati socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje, u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksama. To se smatra presudnim za uklanjanje prepreka sudjelovanju na tržištu rada i doprinošenje privlačnosti i konkurentnosti Europe, kao što je nedavno istaknuto i u *Mišljenju Odbora za zapošljavanje o dimenzijama kvalitete radnih mjesta*.²⁰

²⁰ Vidjeti [Mišljenje o dimenzijama kvalitete radnih mjesta](#), izrađeno za sastanak Vijeća EPSCO 19. lipnja.

U novim se preporukama primjereno stavlja snažan naglasak na obrazovanje i razvoj vještina kao ključne pokretače konkurentne i prosperitetne Europe, pri čemu su sve države članice dobile preporuke u tom pogledu. Te su preporuke dodatno potaknute nedavnim trendovima koji ukazuju na pad osnovnih vještina i spor napredak u povećanju sudjelovanja odraslih u obrazovanju. U tom se kontekstu države članice potiču da prošire mogućnosti cjeloživotnog učenja, poboljšaju priznavanje vještina, bolje usklade kurikulare i metode poučavanja s potrebama tržišta rada te poboljšaju opću kvalitetu i uključivost obrazovanja i osposobljavanja. U skladu s tim, u nekoliko prijedloga preporuka za pojedine zemlje naglasak je na pružanju usmjerenije obrazovne potpore učenicima u nepovoljnom položaju i jačanju uključivog obrazovanja i osposobljavanja, dok bi politikama obrazovanja i vještina trebalo uzeti u obzir sve veću potražnju za naprednim vještinama i vještinama u području STEM-a, posebno u strateškim sektorima povezanim s inovacijama te zelenom i digitalnom tranzicijom, te dodatno razmotriti problem aktualnog i budućeg manjka i neusklađenosti radne snage i vještina.

U području socijalnog uključivanja i socijalne zaštite, osobito u kontekstu mirovina, zdravstvene zaštite i dugotrajne skrbi, u prijedlozima preporuka za pojedine zemlje za 2025. odgovarajuća pozornost posvećena je pitanjima primjerenosti i fiskalne održivosti. Državama članicama preporučuje se da reformiraju svoje mirovinske sustave, što će nadopuniti mjerama za produljenje radnog vijeka, te da poboljšaju učinkovitost i djelotvornost drugih naknada za socijalnu zaštitu i uključenost. Istodobno bi trebale proširiti pristup osnovnim i socijalnim uslugama, uključujući zdravstvenu zaštitu i dugotrajnu skrb, uzimajući u obzir i teritorijalne razlike. Kao odgovor na demografske promjene i s time povezan porast potražnje za zdravstvenom zaštitom i dugotrajnom skrbi, smatra se da je neophodan prelazak na preventivne pristupe koji se temelje na zajednici. Kad je riječ o siromaštvu, a posebno siromaštvu djece, državama članicama preporučuje se da odgovore na te izazove, među ostalim poboljšanjem djelotvornosti, obuhvata i primjerenosti socijalnih prijenosa i socijalne pomoći, uz istodobno osiguravanje njihove fiskalne održivosti. U prijedlozima preporuka za pojedine zemlje ukazano je, gdje je to relevantno, i na kretanja u pogledu priuštivosti stanovanja, koja bi mogla ugroziti životni standard.

Unatoč *ad hoc* aranžmanima potrebnima za finalizaciju prijedloga preporuka za pojedine zemlje za 2025. Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu osigurali su suradnju s Odborom za ekonomsku politiku i zamjenicima članova Gospodarskog i financijskog odbora kako bi se omogućilo učinkovito razmatranje niza međusektorskih pitanja politika. U skladu sa standardnom praksom, rasprava o preporukama za pojedine zemlje u području obrazovanja, osposobljavanja i vještina održana je u okviru Odbora za zapošljavanje, uz sudjelovanje delegata iz Odbora za obrazovanje. O preporukama za pojedine zemlje povezanim sa zdravstvom raspravljalo se u okviru Odbora za socijalnu zaštitu, a članovi su pozvani da se na nacionalnoj razini koordiniraju s relevantnim stručnjacima.

Odjeljak 3.

Glavni nalazi u vezi s provedbom preporuka za pojedine zemlje za 2024. i stanjem socijalne konvergencije u Uniji

Multilateralni nadzor jedna je od temeljnih zadaća Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu u okviru europskog semestra.²¹ On, među ostalim²², uključuje detaljnu ocjenu reformi, ulaganja i širih mjera politike potaknutih preporukama za pojedine zemlje koje je Vijeće objavilo u prethodnom ciklusu europskog semestra. Stoga aktivnosti multilateralnog nadzora imaju ključnu ulogu u podupiranju mjera politike država članica, i to razmjenom znanja o politikama i primjera najbolje prakse te promicanjem zajedničkog razumijevanja izazova specifičnih za svaku državu članicu s ciljem informiranja Vijeća o tome.

²¹ Kad je riječ o Odboru za zapošljavanje, postupak se temelji na člancima 148. i 150. UFEU-a, a kad je riječ o Odboru za socijalnu zaštitu, temelji se na članku 160. UFEU-a. U novoj [Uredbi \(EU\) 2024/1263](#) Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu sigurnost potvrđeni su, među ostalima, kao relevantni odbori koji trebaju biti uključeni u postupak europskog semestra sukladno s njihovim nadležnostima. U dvjema odlukama o osnivanju odborâ ([2015/772](#) o osnivanju Odbora za zapošljavanje i stavljanju izvan snage Odluke 2000/98/EZ i [2015/773](#) o osnivanju Odbora za socijalnu zaštitu i stavljanju izvan snage Odluke 2004/689/EZ) ujedno im se daje mandat za doprinos svim aspektima europskog semestra u domenama za koje su nadležni.

²² U Odboru za zapošljavanje aktivnosti multilateralnog nadzora obuhvaćaju i posebne preglede provedbe određenih preporuka Vijeća u nadležnosti EPSCO-a upućenih svim državama članicama. U Odboru za socijalnu zaštitu organiziraju se posebne detaljne tematske rasprave ili se dostavljaju zajednička izvješća za daljnje postupanje u vezi s relevantnim preporukama Vijeća.

Oba su odbora 2025. ocijenila provedbu relevantnih preporuka za pojedine zemlje za 2024. te su u kontekstu nove analize za pojedine zemlje u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju raspravljali i donijeli zaključke i o Komisijinoj drugoj fazi analize socijalne konvergencije po zemljama. Za sve preglede za pojedine zemlje evaluacije su se temeljile na izvješćima država članica o najnovijim poduzetim mjerama, nakon čega su te mjere ocijenile ostale države članice i Komisija. Zaključci za pojedine zemlje usuglašeni su i priloženi ovom mišljenju.

3.1. Horizontalni nalazi Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu u vezi s uzlaznom socijalnom konvergencijom

Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu proveli su 13. svibnja 2025. niz „pregleda socijalne konvergencije” na temelju analize uzlazne socijalne konvergencije koju je provela Komisija u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju. Ta analiza za pojedine zemlje doprinosi praćenju kretanja u području zapošljavanja, vještina i socijalne politike u okviru europskog semestra, u skladu s člankom 148. UFEU-a. Isto tako, analizom se podupire nacionalna provedba načela europskog stupa socijalnih prava i postizanje glavnih ciljeva EU-a i nacionalnih ciljeva za 2030. u pogledu zapošljavanja, vještina i smanjenja siromaštva, uzimajući u obzir odgovarajuće nadležnosti i načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Pregledi su obuhvaćali rizike i izazove za uzlaznu socijalnu konvergenciju s kojima se suočavaju države članice, sagledane u drugoj fazi Komisijine analize socijalne konvergencije po zemljama objavljenoj 11. travnja²³, kao i, u relevantnim slučajevima, provedbu preporuka za pojedine zemlje za 2024. upućenih tim državama članicama.

²³ Vidjeti [Komisijinu drugu fazu analize socijalne konvergencije po zemljama u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju \(SCF\)](#).

- U kontekstu snažnih i otpornih tržišta rada, u drugoj fazi analize u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju 2025. istaknuti su **izazovi, posebno u području socijalne zaštite i uključivanja** zbog određenih pogoršanja te u području obrazovanja i vještina. Osim toga, i dalje postoje izazovi na tržištu rada, posebno oni povezani s razlikama u stopama sudjelovanja i zaposlenosti određenih skupina (žene, mladi, osobe s invaliditetom, državljani trećih zemalja), velikim manjkom vještina i radne snage te regionalnim razlikama koje bilježe pojedine države članice. Općenito, i dalje postoji snažna korelacija između pripadnosti skupini stanovništva u ranjivom položaju i obrazovnih rezultata i rezultata na tržištu rada.
- Neke države članice suočavaju se s izazovima povezanim s trajno **visokim rizikom od siromaštva ili socijalne isključenosti**, posebno za neke skupine, s poteškoćama u uspostavi učinkovitih sustava socijalne zaštite kojima se djelotvorno uklanjaju rizici od siromaštva te s visokim dohodovnim nejednakostima, posebno s obzirom na visoku inflaciju zabilježenu posljednjih godina, koja je neizbježno snažnije utjecala na kućanstva s niskim prihodima i kućanstva bez zaposlenih. Stope siromaštva djece i dalje su općenito visoke, zbog čega je ključno u potpunosti provesti europsko jamstvo za djecu. Druge države članice i dalje se suočavaju s izazovima u poboljšanju pristupa cjenovno pristupačnim uslugama zdravstvene zaštite i dugotrajne skrbi, što je posebno kritično s obzirom na starenje stanovništva. Osiguravanje pristupa visokokvalitetnim mjerama aktivnog uključivanja, koje su integrirane s pristupom osnovnim i socijalnim uslugama, trebalo bi i dalje biti prioritet u mnogim državama članicama, među ostalim radi smanjenja nejednakosti među skupinama stanovništva i među regijama te radi jačanja socijalne kohezije. Posljednjih su godina planirane ili provedene reforme i ulaganja, posebno u cilju povećanja uključivanja na tržište rada i primjerenosti socijalnih naknada i mirovina te proširenja pristupa cjenovno pristupačnim sustavima zdravstvene zaštite i dugotrajne skrbi. U tom su kontekstu i dalje vrlo relevantni potencijalni kompromisi između odgovarajućeg financiranja i održivosti sustava socijalne zaštite i socijalne sigurnosti, što upućuje na potrebu za djelotvornom i učinkovitom strukturom sustava poreza i naknada.

- **Sudjelovanje odraslih u osposobljavanju** i dalje je nisko i znatno ispod ciljeva EU-a za 2030., a u mnogim slučajevima i nacionalnih ciljeva. Daljnji rad na poboljšanju kvalitete i pravičnosti sustava obrazovanja i osposobljavanja te na jačanju osnovnih vještina čini se prijeko potrebnim, među ostalim kako bi se uklonile trajne razlike u obrazovnim rezultatima i razinama vještina povezane sa socioekonomskim uvjetima. U tom je kontekstu i dalje najmanje vjerojatno da će se niskokvalificirani pojedinci uključiti u aktivnosti osposobljavanja, a time i ostvariti koristi od zelene i digitalne tranzicije. I dalje su prisutni izazovi povezani s ranim napuštanjem školovanja, pa je u tom pogledu zabilježen tek spori napredak. Povećanje kapaciteta za provedbu dobro osmišljenih i usmjerenijih **aktivnih politika tržišta rada**, u kombinaciji s drugim uslugama potpore, i dalje je neophodno da se osnaže osobe u ranjivom položaju i iz nedovoljno zastupljenih skupina i da steknu vještine potrebne da uđu na tržište rada te da na njemu ostanu i napreduju, među ostalim s obzirom na zelenu i digitalnu tranziciju.
- Vidljiv je rad država članica na svladavanju konkretnih izazova u području obrazovanja i vještina, pa se tako provode mnoge reforme i tekući programi, među ostalim u okviru Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF), čiji je cilj podići razinu osnovnih i digitalnih vještina i reformirati strukovno obrazovanje i osposobljavanje te sustave visokog obrazovanja. Slično tome, uvode se mjere kako bi se osobe s invaliditetom i mladi koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih bolje integrirali na tržište rada, među ostalim kontinuiranom provedbom Garancije za mlade te poticajima i informativnim kampanjama za poslodavce. Međutim, mnoge od tih mjera u ranoj su fazi provedbe i rezultati se tek trebaju ostvariti. U pregledima je istaknuta i kontinuirana važnost upotrebe pouzdanih alata za praćenje i provedbe procjena učinka kako bi se **ocijenila djelotvornost politika** i utvrdilo jesu li potrebne prilagodbe, među ostalim tijekom provedbe.

3.2. Horizontalni nalazi Odbora za zapošljavanje

Odbor za zapošljavanje 19. ožujka izradio je godišnji pregled obrazovanja i vještina kako bi ocijenio napredak u provedbi relevantnih preporuka za pojedine zemlje i osvrnuo se na nove izazove utvrđene u instrumentu za praćenje uspješnosti zapošljavanja i pregledu socijalnih pokazatelja. Održana je tematska rasprava utemeljena na glavnim nalazima iz Zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2025. Povrh toga, 18. ožujka održan je zajednički sastanak Odbora za zapošljavanje i Odbora za obrazovanje kako bi se razmijenila stajališta o komunikacijama Komisije o uniji vještina, strateškom planu za obrazovanje u području STEM-a i akcijskom planu za osnovne vještine te raspravilo o studijama slučaja o upotrebi umjetne inteligencije u sustavima obrazovanja i osposobljavanja.

- **Manjak radne snage i vještina** u državama članicama EU-a blago se smanjio 2024., ali je i dalje visok, posebno u nekim ključnim sektorima za zelenu i digitalnu tranziciju, kao što su STEM sektori, te u sektorima koji su najviše pogođeni starenjem stanovništva, kao što je sektor skrbi. U kontekstu usporavanja gospodarstava, ali snažnih tržišta rada, postojani manjak radne snage i vještina jasno upućuje na to da na tržištima rada u EU-u postoje strukturne neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina.
- EU je daleko od ostvarenja **cilja u području obrazovanja odraslih do 2030.**, pri čemu su samo tri države članice već postigle svoje nacionalne ciljeve, dok ih puno više zaostaje. Stoga je potrebno hitno uložiti znatne napore kako bi se taj cilj ostvario do 2030. Politike bi ponajprije trebalo oblikovati tako da u obrazovanju odraslih više sudjeluju osobe izvan tržišta rada, osobe s niskim i srednjim stupnjem obrazovanja i osobe starije od 55 godina, koje trenutačno manje sudjeluju u osposobljavanju.
- Na razini EU-a ostvaren je ograničen napredak u području **digitalnih vještina**, pri čemu je 2023. tek nešto više od polovice europskih građana i građanki u dobi od 16 do 74 godine imalo barem osnovne digitalne vještine. Ipak, zabilježene su znatne razlike među državama članicama, a zabrinjava i smanjenje razine digitalnih vještina među mladima.

- Upis u **rani i predškolski odgoj i obrazovanje** u posljednjem se desetljeću povećao, a sedam država članica ostvarilo je cilj za 2030. Međutim, i dalje postoje znatne razlike među državama članicama EU-a, kao i među sociodemografskim skupinama, pri čemu su posebno pogođene osobe u nepovoljnom socioekonomskom položaju i osobe koje žive u udaljenim područjima.
- **Osnovne vještine** pogoršavaju se do zabrinjavajuće razine, a udio učenika koji postižu slabe rezultate u čitanju, matematici i prirodoslovlju povećava se u većini država članica. Nepovoljan socioekonomski položaj i dalje je glavni prediktor slabih rezultata, pri čemu se povećava razlika u odnosu na učenike u povoljnijem položaju. Kvaliteta obrazovanja ispašta zbog kontinuiranog manjka učitelja i nastavnika, koji je izraženiji u područjima STEM-a i u školama u nepovoljnom položaju.
- S druge strane, EU je na dobrom putu da ostvari **cilj stjecanja tercijarnog obrazovanja**, ali i dalje treba poboljšati relevantnost visokog obrazovanja za tržište rada kako bi se riješio problem manjka vještina u nekoliko područja i smanjile rodne razlike. To je posebno važno za područja STEM-a, u kojima su djevojčice i dalje nedovoljno zastupljene. U tom kontekstu države članice i dalje pokazuju visoku razinu predanosti svladavanju izazova s kojima se suočavaju, a koji se odnose na poboljšanje obrazovnih rezultata i pravičnosti u obrazovanju, bolje usklađivanje kurikuluma s potrebama tržišta rada, razvoj vještina radne snage i povećanje sudjelovanja odraslih u obrazovanju. Nekoliko država članica pokrenulo je opsežne reforme, uključujući modernizaciju kurikuluma i jačanje nastavničke struke, ali njihov učinak tek treba vidjeti.
- Isto tako, na svim se razinama provode mjere za daljnje **povećanje dostupnosti programa usavršavanja i prekvalifikacije, poboljšanje ciljane potpore tražiteljima zaposlenja i prilagodbu kurikuluma strukovnog obrazovanja i osposobljavanja potrebama tržišta rada**. Međutim, u mnogim su slučajevima potrebni intenzivniji naponi i jačanje politika za poticanje mobilnosti radne snage, privlačenje kvalificiranih državljana trećih zemalja, rješavanje pitanja pogoršanja osnovnih i digitalnih vještina te, prema potrebi, rješavanje pitanja sve većeg manjka učitelja i nastavnika.

- Zbog snažne uzročno-posljedične veze između socioekonomskog položaja i niskih obrazovnih rezultata, smanjenog sudjelovanja u aktivnostima osposobljavanja i učenja te loših izgleda na tržištu rada potreban je intenzivniji rad EU-a i država članica kako bi se svima od rane dobi osigurao **pristup kvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju**.
- **Detaljna procjena učinka** mjera provedenih kako bi se odgovorilo na izazove s kojima se suočavaju države članice ključna je kako bi se najuspješnije mjere nastavile provoditi i nakon prestanka provedbe fonda ESF+ i Mehanizma za oporavak i otpornost, kojima se trenutačno financira velika većina tih mjera.

Odbor za zapošljavanje 2. i 3. travnja izradio je godišnji pregled aktivnih politika tržišta rada, oporezivanja rada i segmentacije tržišta rada u cilju procjene napretka u provedbi relevantnih preporuka za pojedine zemlje, kao i odgovora na nove izazove utvrđene u instrumentu za praćenje uspješnosti zapošljavanja i pregledu socijalnih pokazatelja. Uz preglede za pojedine zemlje održana je i tematska rasprava utemeljena na glavnim nalazima iz Zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2025. Potpredsjednica Mreže javnih službi za zapošljavanje pozvana je da Odboru za zapošljavanje dostavi najnovije informacije o aktivnostima javnih službi za zapošljavanje u državama članicama.

- Iako je tržište rada 2024. ostalo snažno, i dalje je neiskorišten **potencijal za zapošljavanje osoba iz skupina u nepovoljnom položaju**, koje se kontinuirano suočavaju s poteškoćama pri ulasku na tržište rada i ostanku na njemu. To je posebno važno kako bi se riješilo pitanje još uvijek velikog manjka radne snage i dugoročno nadoknadio pad radno sposobnog stanovništva zbog demografskih trendova.
- Iako države članice sve intenzivnije rade na tome da bolje usmjere aktivne politike tržišta rada, među ostalim subvencijama za zapošljavanje, te ojačaju kapacitete javnih službi za zapošljavanje i njihovo pružanje usluga, u nekim je zemljama **potrošnja za aktivne politike tržišta rada** i dalje niska.
- Zabilježene su i **rodne razlike**, pri čemu je manja vjerojatnost da će žene sudjelovati u mjerama za uključivanje na tržište rada. Potrebno je uložiti veće napore kako bi se proširio obuhvat aktivnih politika tržišta rada, posebno za osobe u ranjivom položaju i skupine u nepovoljnom položaju.

- Nesvojevoljno zapošljavanje na određeno vrijeme i zapošljavanje na nepuno radno vrijeme, neprijavljeni rad, lažno samozapošljavanje i novi oblici rada i dalje doprinose **segmentaciji tržišta rada**, što utječe na razlike u pristupu socijalnoj zaštiti, razvoju karijere i mogućnostima za razvoj vještina.
- Iako se **udio zapošljavanja na određeno vrijeme** u 2024. smanjio, niske stope prelaska na ugovore na neodređeno vrijeme i visok udio radnika nesvojevoljno zaposlenih na određeno vrijeme i dalje izazivaju zabrinutost u mnogim državama članicama.
- Kao pozitivan znak zabilježeno je **smanjenje nesvojevoljnog rada na nepuno radno vrijeme** u gotovo svim državama članicama EU-a. Međutim, u nekim državama članicama takvim oblikom rada obuhvaćeno je više od 40 % osoba sa skraćenim radnim vremenom, posebno žena.
- Uočeno je da se opširno radi na otklanjanju institucionalnih čimbenika, uključujući **zakonodavstvo o oporezivanju i zaštiti radnih mjesta**, koji često potiču segmentaciju tržišta rada, te na poticanju prelaska na ugovore na neodređeno vrijeme. Provode se i mjere za integraciju novih oblika rada u zakonodavstvo, primjerice hibridnog rada i rada na daljinu.
- U mnogim državama članicama i dalje ima puno prostora za poboljšanje u smislu **preusmjeravanja oporezivanja s rada na druge porezne osnovice** i preispitivanja strukture sustava poreza i naknada kako bi se povećalo sudjelovanje na tržištu rada i potaknulo dulje radno vrijeme.
- Brojne europske zemlje tek trebaju poboljšati **strukturu sustava poreza i naknada** jer se neaktivne osobe, nezaposlene osobe, osobe s niskim primanjima i primatelje drugog dohotka u kućanstvu i dalje u znatnoj mjeri odvraćaju od rada. Ta loša struktura jedan je od razloga za rodne razlike na tržištu rada i snažno utječe na odluke o radu u kućanstvima, posebno na odluke primatelja drugog dohotka u kućanstvu.
- Osim toga, budući da **obveze skrbi** često nerazmjerno snose žene, rodno uvjetovane razlike u zaposlenosti u mnogim zemljama uzrokovane su nedostatkom odgovarajućih usluga ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i dugotrajne skrbi.

3.3. Horizontalni nalazi Odbora za socijalnu zaštitu

Tijekom ciklusa semestra 2025. Odbor je 10. i 11. travnja proveo 11 pregleda preporuka za pojedine zemlje u područjima politika u svojoj nadležnosti te se osvrnuo na posebne izazove u području mirovina, zdravstvene zaštite, dugotrajne skrbi te socijalne zaštite i socijalnog uključivanja. Svi pregledi za pojedine zemlje temeljili su se na izvješćima država članica o najnovijim poduzetim mjerama, nakon čega su te mjere ocijenile ostale države članice i Komisija. Pregledi za pojedine zemlje dopunjeni su raznim horizontalnim elementima postupka multilateralnog nadzora, u skladu s odgovarajućim tematskim raspravama organiziranim na sastancima Odbora za socijalnu zaštitu. U tom je kontekstu Odbor za socijalnu zaštitu na sastanku u ožujku održao detaljnu tematsku raspravu o „integraciji politika kojima se podupire gospodarska aktivnost starijih osoba” u vezi s mirovinskom politikom. Na sastanku Odbora u travnju organizirana je trostrana rasprava o preispitivanju provedbe akcijskog plana za manjak radne snage i vještina u EU-u iz 2024. Rasprava je bila usmjerena na dva područja, koja se odnose na izazove u području socijalne zaštite i socijalnog uključivanja, dugotrajne skrbi i zdravstvene zaštite, te su razmijenjena mišljenja o razvoju politika za potporu uključivanju nedovoljno zastupljenih skupina na tržište rada i za rješavanje problema manjka radne snage u sektorima dugotrajne skrbi i zdravstva. Horizontalni nalazi temelje se na radionicama u okviru pregledâ zemalja i zaključcima navedenih tematskih rasprava.

U raspravama je zaključeno da su u vezi s aktivnim starenjem države članice primijenile odgovore politika koji obuhvaćaju:

- **poticaje za produljenje radnog vijeka** / povećanje poticaja za odgodu umirovljenja na temelju većih stopa prirasta + dodatnih bonusa / mirovinskih naknada za starije radnike koji ostaju na tržištu rada nakon zakonske dobi za umirovljenje,

- **fleksibilne mogućnosti umirovljenja:** mogućnost kombiniranja dohotka od rada s mirovinskim naknadama i olakšavanje postupnog umirovljenja putem postupnog smanjenja radnih sati ili prelaska na rad na nepuno radno vrijeme u godinama koje prethode umirovljenju,
- **prilagođene pragove** ispod kojih dodatni dohodak neće utjecati na mirovine kako bi se uklonile prepreke kombiniranju dohotka od rada s mirovinama, od kojeg odvrćaju potpuno oporezivanje dodatnog dohotka ili plaćanje punih doprinosa za socijalno osiguranje,
- potporu **osposobljavanju i stjecanju kvalifikacija na tržištu rada** u kontekstu aktivnih politika tržišta rada za nezaposlene starije radnike i starije radnike kojima prijeti proglašavanje viškom te kao dio redovitog usavršavanja tijekom cijelog života,
- **subvencije za plaće i subvencionirano zapošljavanje** kojima se podupire reintegracija starijih radnika te programi povratka na posao kako bi se smanjili rizici od ranog napuštanja tržišta rada uslijed dugih razdoblja odsutnosti s posla zbog zdravstvenih problema,
- **održive prakse na radnom mjestu** kojima se uklanjaju prepreke sudjelovanju starijih radnika u više područja: posrednici na radnom mjestu, digitalne vještine / upotreba digitalnih tehnologija, hibridni rad i rad na daljinu, prakse u području ljudskih resursa i pametno upravljanje kojim se u obzir uzima dob, uz ciljane mjere za suzbijanje dobne diskriminacije i promicanje pravičnog postupanja prema starijim radnicima,
- **socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje**, kojima se jača pravo starijih radnika iznad zakonskih minimuma, uključujući zaštitu od otkaza, promicanje sigurnosti na radnom mjestu i smanjenje fizičkih i psihosocijalnih rizika, osiguravanje dodatnih dana godišnjeg odmora, plaće na temelju radnog staža i dodatna prava na dopust za pružatelje skrbi.

Općenito, u raspravi o aktivnom starenju zaključeno je sljedeće:

- **promjena diskursa i načina razmišljanja** o starenju stanovništva nužna je i za pojedinačne odluke i za djelotvorne mjere politike. Starije osobe sve su zdravije i imaju sve dulji očekivani životni vijek, pa bi ih trebalo smatrati vrijednim resursima, a ne opterećenjem za društvo,
- trebalo bi promijeniti način razmišljanja kad su u pitanju **pojedinačne odluke, ali i djelotvorne mjere politike**. Na individualnoj razini trebalo bi ojačati samosvijest starijih osoba i njihovu vlastitu percepciju sposobnosti putem prilagođenih politika usavršavanja i prekvalifikacije kako bi se bolje prilagodile promjenjivoj situaciji na tržištu rada i digitalnom okruženju,
- kad je riječ o posebno istaknutim **zdravstvenim izazovima**, od ključne su važnosti prevencija nesposobnosti za rad, prilagodbe na radnom mjestu i politike kojima se osigurava uspješan povratak na posao nakon dugotrajne bolesti,
- **poticajima za produljenje radnog vijeka** trebale bi se uzeti u obzir razlike u sposobnostima različitih skupina zanimanja. To podrazumijeva percepciju umirovljenja kao procesa i potrebu da se načini umirovljenja prilagode različitim karijernim profilima,
- **kako bi se iskoristio neiskorišteni potencijal osoba u dobnoj skupini od 60 do 64 godine** radi povećanja njihova zapošljavanja, osobito zapošljavanja žena, mjerama se trebaju uzeti u obzir potrebe koje se odnose na obveze skrbi, primjerice: fleksibilno radno vrijeme, aranžmani za djelomične mirovine i olakšavanje reintegracije nakon prekida radi pružanja skrbi,
- **„paket politika”** trebao bi uključivati mirovinske politike, ciljane aktivne politike tržišta rada, socijalne politike i politike rodne ravnopravnosti te prilagođene politike i prakse poduzeća, uključujući upravljanje kojim se u obzir uzima dob i preventivno upravljanje zdravljem na radnom mjestu, aktivnosti socijalnih partnera te pružanje zdravstvenih usluga i usluga skrbi.

U vezi s izazovima povezanim s manjkom radne snage, države članice provode mjere politike za:

- **poboljšanje koordinacije s relevantnim pružateljima usluga** i olakšavanje pristupa uslugama potpore i osnovnim uslugama za korisnike minimalnog dohotka. Na primjer, uspostavljene su pristupne točke ili jedinstvene kontaktne točke između javnih službi za zapošljavanje i tijela koja pružaju naknade (nacionalne ustanove za socijalnu sigurnost/pomoć) u korist tražitelja zaposlenja i osoba koje se suočavaju s izazovima socijalne i profesionalne integracije. U drugim slučajevima javne službe za zapošljavanje poboljšale su suradnju na regionalnoj i nacionalnoj razini jačanjem partnerstava s općinama, nevladinim organizacijama i pružateljima usluga, kao što su zdravstvene ustanove,
- **jačanje programa socijalne potpore koji se odnose na pristup uslugama potpore i osnovnim uslugama**, uz bolji pristup mogućnostima obrazovanja i osposobljavanja, profesionalnom usmjeravanju i socijalnom savjetovanju, uključujući financijsko savjetovanje kako bi se spriječila zaduženost. Neke države članice uvele su odredbe kojima se, pod određenim uvjetima, povećava fleksibilnost u kombiniranju zapošljavanja sa socijalnim naknadama, dok su druge donijele ili planiraju donijeti mjere za poboljšanje poticaja za rad za primatelje minimalnog dohotka.

Zaključeno je sljedeće:

- **u vezi s aktivnim uključivanjem**, potvrđen je naglasak na **koordiniranim pristupima**, u kojima su glavni element suradnja i integracija javnih službi za zapošljavanje s drugim pružateljima (socijalnih) usluga za pružanje integrirane i personalizirane potpore,
- uključivanje na tržište rada relevantno je ne samo iz gospodarskih razloga već i za socijalnu koheziju,
- minimalni dohodak **ne bi smio dovesti do zamke siromaštva** te stoga postoji potreba za službama za zapošljavanje koje pružaju podršku i za ciljanim osposobljavanjem koje se pruža u suradnji sa socijalnim partnerima,
- važno je **boriti se protiv stereotipa** kako bi se osiguralo uključivanje žena, osoba migrantskog podrijetla i Roma,
- naposljetku, u izlaganjima je istaknuto da bi prelazak iz nezaposlenosti i neaktivnosti trebao dovesti do zapošljavanja na **kvalitetnim radnim mjestima, sa sigurnim dohotkom**, pri čemu bi se izbjegli nesigurnost i siromaštvo unatoč zaposlenju,

- u sektoru dugotrajne skrbi i zdravstvene zaštite najvažnije je osigurati **primjeren i održiv broj osoblja** i usredotočiti se, među ostalim, na poboljšanje plaća, ali i druge mjere za fizičku i mentalnu dobrobit,
- kako bi se riješilo pitanje manjka radne snage u relevantnim sektorima, potrebne su intervencije za **privlačenje mladih** u te sektore, s ciljanim početnim obrazovanjem i osposobljavanjem, dok bi postojećoj radnoj snazi trebalo omogućiti relevantno ciljano i kontinuirano usavršavanje i prekvalifikaciju, uz snažan naglasak na digitalnim vještinama,
- zanimanje medicinske sestre fizički je vrlo zahtjevno, što povećava rizik od profesionalnih bolesti, uključujući mišićno-koštane i psihološke poremećaje. Stoga bi politike, posebno u području **zdravlja i sigurnosti**, trebale biti usmjerene na preventivni pristup,
- nužna su **ulaganja** u te sektore: male pilot-projekte trebalo bi proširiti te u potpunosti iskoristiti potencijal novih tehnologija i inovacija (kao što su digitalni medicinski uređaji i skrb na daljinu),
- **teritorijalne nejednakosti** u pristupu uslugama izazov su na koji treba odgovoriti odgovarajućim mjerama. Države članice izvijestile su o nekoliko inovativnih pristupa, na primjer o praksama mobilnih klinika, telemedicini i preraspodjeli zadataka s liječnika na ljekarnike i medicinske sestre.

Prilozi:

1. Zaključci o pojedinim zemljama iz pregleda socijalne konvergencije koje su 2025. proveli Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu;
2. Zaključci o pojedinim zemljama iz multilateralne nadzorne pregleda koje je 2025. proveo Odbor za zapošljavanje;
3. Zaključci o pojedinim zemljama iz multilateralne provedbe koje je 2025. proveo Odbor za socijalnu zaštitu.